

PRZEGLĄD TREŚCI

części drugiej tomu pierwszego.

- ROZDZIAŁ I. Ogólny rzut oka na stosunki polityczne i społeczne. — Stan i charakter oświaty w w. XV. . . .** 3—7
[Literatura przedmiotu. I. Stosunki polityczne i społeczne. II. Kultura obyczajowa w Polsce. Kierunki umysłowe wieku (s. 3—5)].

- ROZDZIAŁ II. Akademia krakowska, jej urządzenie i wpływ na współczesną oświatę** 8—52
[Literatura przedmiotu. I. Źródła do dziejów uniwersytetu w ogólności. II. Źródła do historii fakultetów i collegjów. III. Historia uniwersytetu w opracowaniu monograficznym. IV. Prace oświeclające pewne okresy w dziejach i momenty w życiu uniwersytetu. V. Dzieje poszczególnych nauk w uniwersytecie. VI. Scholarzy i bursy. VII. Cudzoziemcy na uniwersytecie krakowskim (s. 8—16)].

1. *Założenie Akademii krakowskiej i pierwsze lata jej istnienia w drugiej połowie XIV w. (od 1364—1400).*
Założenie uniwersytetu. Jego organizacja i pierwsze lata życia. Przyczyny upadku (s. 17—25).
2. *Uniwersytet krakowski od czasu wznowienia w r. 1400 do końca XV wieku.* a) Wznowienie Akademii w r. 1400. b) Urządzenie uniwersytetu w pierwszych latach wznowienia i następnych do końca XV w. 1. Ogólny zarząd uniwersytetu i rektor. 2. Zarząd fakultetów. 3. Organizacja collegjów. 4. Katedry i ich uposażenie. 5. Wykłady, dysputy i charakter nauki w uniwersytecie. Recepja filozofii Arystotelesa w Akademii. Wykłady i podręczniki na wydziale artystów. Wykłady na wydziale teologii i prawa. Definicja scholastyki. Dysputy

scholastyczne. 6. Uczniowie (scholares). 7. Wpływ uniwersytetu na współczesną oświatę (s. 25—52).

ROZDZIAŁ III. Literatura łacińska w XV wieku 53—294

[Literatura przedmiotu. 1. *Rozwój poezji łacińskiej*. I. Opracowania ogólne. II. Bibliografia szczegółowa do pojedynczych utworów i pisarzy. 1. Epitafjum na śmierć królowej Jadwigi. 2. Wiersz o bitwie pod Grunwaldem. 3. Dwa epitafja Adama Świnki. 4. Stanisław Ciołek. 5. Epitaphium Regis Wladisłai per Magistrum Gregorium de Sanok. 6. Dwa wiersze z powodu klęski warneńskiej. 7. «Metrificale» Marka z Opatowca. 8. Dwa epitafja Marcina ze Stupcy. 9. Epitafjum Andrzeja Odrowąża. 10. Łacińsko-polskie listy miłosne. 11. Dialog o Zbigniewie Oleśnickim. 12. Poemat o zatargu Zbigniewa Oleśnickiego z Kośmidrem Gruszczyńskim. 13. Wiersz na cześć Spytka z Melsztyna. 13 a. Wiersz o spustoszeniu Sambora w r. 1498. 13 b. Kroniczka rymowana. 14 a. Mikołaj z Grodziska. 14 b. Andrzej Strzeżyc z Krakowa. 15. Wpływ soborów w Konstancji i Bazylei na życie duchowe Polski. 16. Grzegorz z Sanoka (I. Kallimacha «Vita et mores». Tekst, jego krytyka i egzegeza. II. Utwory i listy Grzegorza. III. Studja i przyczynki). 17. Filip Kallimach Buonaccorsi (I. Wydane pisma i listy. II. Studja i przyczynki do życia i twórczości. III. Rady Kallimachowe. IV. Prace filjacyjne). 18. Konrad Celtis. (I. Prace obce o życiu i działalności Celtisa. II. Pobyt Celtisa w Polsce. III. Prace filjacyjne). 19. Laurentius Corvinus (Wawrzyniec Rabe z Nowego Targu) (s. 53—64)].

1. *Rozwój poezji łacińskiej*. Epitafjum na śmierci królowej Jadwigi (s. 67—68). Wiersz o bitwie pod Grunwaldem (s. 68—71). Epitafja Świnki a) na śmierć Jadwigi, córki Jagiełły. b) na zgon Zawiszy Czarnego (s. 71—72). — Stanisław Ciołek. Rewizja badań nad literacką działalnością Ciołka. Wypadki jego życia i pobyt na dworze. Poetycka czynność (s. 73—84). — Epitafjum dla Władysława Jagiełły przez Grzegorza z Sanoka (s. 84—85). Dwa wiersze z powodu klęski warneńskiej (s. 85—87). «Metrificale» Marka z Opatowca (s. 87—88). Epitafja Marcina ze Stupcy dla Andrzeja Łaskarza i Wincentego Szamotulskiego (s. 88—89). Epitafjum Odrowąża (s. 89). Rymowane listy miłosne. «Epistola ad dominicellam» (str. 89—95). Dialog o Zbigniewie Oleśnickim (s. 95—97). Poemat

o zatargach młodego Oleśnickiego z Kośmidrem Gruszczyńskim (s. 97—98). Wiersz na cześć Spytka z Melsztyna. Wiersz o spustoszeniu Sambora przez Turków i Wołochów w r. 1498. Kroniczka rymowana (s. 98—99). Utwory obce w rękopisach polskich. Łacińska poezja kościelna (s. 100—101). — Sobory w Konstancji i Bazylei a Polska (s. 102—104). — Grzegorz z Sanoka. Różnice poglądów w nauce na pisarza i jego znaczenie. Młodość i studja Grzegorza. Pierwsze wiersze. Grzegorz zagranicą. Przy boku Warneńczyka. Profil człowieka. Nikła spuścizna Grzegorza (s. 104—13). — Prawdziwy pionier humanizmu Jan z Ludziska (s. 113—14). — Kallimach. Jego niespokojne życie. Pozostaje na stałe w Polsce. Na dworze królewskim. Rady Kallimachowe. Wpływ na otoczenie. Znaczenie Kallimacha (s. 114—23). — Konrad Celtis. Celtis w Polsce. Stowarzyszenie nadwiślańskie. Stosunki z Polakami. Wyjazd (s. 123—28). — Laurentius Corvinus (s. 128—29).

[Literatura przedmiotu. 2. *Proza łacińska*. — a) *Historjografja*. — Jan Długosz. (I. Wydanie dzieł, krytyka tekstu, historia wydań, rękopisy kroniki. II. Monografie; prace obejmujące całość życia i działania. III. Źródła kroniki Długosza i jej rozbiór. IV. Studja i przyczynki do poszczególnych zagadnień) (s. 129—33). — b) *Filozofja*. (I. Opracowania ogólne. II. Prace szczegółowe. III. Literatura naukowa do poszczególnych pisarzy. 1. Jan z Głogowa. 2. Michał Twaróg z Bystrzykowa. 3. Jan ze Stobnicy (s. 157—59). — c) *Prawo, teologja i polityka*. A) Opracowania ogólne. B) Prace o poszczególnych pisarzach i zagadnieniach. 1. Paweł Włodkowic z Brudzenia. (I. Wydanie traktatów i memorjałów Włodkowica [traktat Falkenberga]. II. Opracowania i przyczynki. III. Prace filjacyjne). 2. Bazylejski traktat Akademii krakowskiej. 3. Jakób z Paradyża. 4. Jan Ostroróg. (I. Wydanie, ich chronologja i krytyka; autentyczność tekstu «Monumentum». II. Kwestja autorstwa «Monumentum» i jej dzieje. III. Prace monograficzne. IV. Przyczynki i studja. V. Prace filjacyjne (s. 277—84). — d) *Wymowa*. 1. Wymowa świecka. 2. Wymowa kościelna. — e) *Matematyka i astronomja (astrologja)*. (I. Opracowania ogólne polskie i obce. II. Prace szczegółowe. 1. Marcin Król z Żorawicy. 2. Marcin Bylica z Olkusza. 3. Wojciech z Brudzewa. 4. Jan z Głogowa i Michał z Wrocławia (s. 272—73)].

2. *Proza łacińska. a) Historjografja. — Jan Długosz.* Ogólny pogląd na dziejopisarstwo w. XV. Jan Długosz. Na dworze Oleśnickiego. Pierwsze poselstwa. Podróż do Ziemi św. Przywiezione rękopisy. Zatarg z Kazimierzem Jagiellończykiem. Długosz w ustawicznych poselstwach. Pisma wielkiego kronikarza. a) *Banderia Prutenorum.* b) *Żywot św. Stanisława.* c) *Vita beatae Kingae.* d) *Katalogi biskupów polskich.* e) *Liber beneficiorum.* f) *Lite ac res gestae inter Polonos ordinemque Cruciferorum.* g) *Historia Polonica.* Założenie dzieła. Geneza pracy. Technika i sztuka dziejopisarska Długosza. Rękopisy i wydania kroniki (s. 133—56). — Jan Dąbrówka komentator Wincentego (s. 156—57). — b) *Filozofja.* Charakter scholastyki krakowskiej (s. 159—61). 1. Jan z Głogowa (s. 162—65). 2. Jakób z Gostynina (s. 165—66). 3. Jan z Dobczyc (s. 166—67). 4. Michał Twaróg z Bystrzykowa (s. 167—70). 5. Jan ze Stobnicy (s. 171—76). — c) *Prawo, teologja i polityka.* Ogólny pogląd na literaturę prawnopolityczną i teologiczną. Paweł Włodkowic. Jego działalność w świetle współczesnych doktryn politycznych. Traktaty prawnopolityczne Włodkowica (s. 184—97). — Henryk z Góry i jego traktat przeciw Krzyżakom (s. 197—200). — Mikołaj z Błonia. Jego «Sacramentale» (s. 200—203). — Andrzej z Kokorzyna (s. 203—205). — Bazylejski traktat Akademji krakowskiej i jego główni współpracownicy (s. 205—11). Benedykt Hesse (s. 211—12). Jan Elgot (s. 212—14). Tomasz Strzemiński (s. 214—15). Jakób z Paradyża (s. 215—27). — Jan Ostroróg. Jego życie. «Monumentum». Rozbieżność zdań co do czasu powstania. Prawdopodobny czas powstania. Autentyczność tekstu. Forma i wartość treści memorjału. Jego tendencja wynikiem ducha czasów. Domniemany związek memorjału z pismami obcych (s. 227—40). — d) *Wymowa.* Wymowa w języku łacińskim. 1. Wymowa świecka i jej główni przedstawiciele. Mowy świeckie anonimowe (s. 240—48). 2. Wymowa kościelna. Normatywne dla niej postanowienia biskupów. Późne kazania

w języku polskim. Krakowska fundacja Oleśnickiego z r. 1454. Niedostatek badań nad kaznodziejstwem średniowiecznym. Zagadnienia wątpliwe i niewyjaśnione. Najznakomitsi kaznodzieje wieku. Kazania husyty polskiego. Kaznodzieje z łona Akademii krakowskiej. Obcy przybysze: Jan Szekna i Jan Hieronim z Pragi (s. 248—72). — e) *Matematyka i astronomja (astrologja)*. Stan tych nauk w Europie w w. XV (s. 273—76). 1. Marcin Król z Żórawicy (s. 276—79). 2. Marcin Bylica z Olkusza (s. 279—85). 3. Wojciech z Brudzewa. Jego znaczenie dla dziejów Akademii krakowskiej (s. 285—89). 4. Przedstawiciele dawnej nauki: Głogowczyk i Wrocławita (s. 289—94).

ROZDZIAŁ IV. Literatura w języku polskim w w. XV. . 295—506

[Literatura przedmiotu. 1. *Poezja kościelna i religijna*. a) Pieśni maryjne. b) Pieśni Chrystusowe. c) Pieśni o Duchu św. i do Świętych Pańskich. d) Legendy wierszowane. e) Wiersze dydaktyczno-moralizujące (s. 300—304). 2. *Poezja świecka*. a) Pieśni treści historycznej i o zdarzeniach współczesnych. b) Wiersze moralizująco-dydaktyczne treści świeckiej. c) Wierszowane zabytki religijno-polemiczne, satyryczne i urywki liryki miłosnej (s. 328—31).

1. *Poezja kościelna i religijna*. Pieśni kościelne. Grupa pieśni maryjnych (s. 304—10). — Grupa pieśni o Chrystusie (adwentowe, na Boże Narodzenie, kołędy, postne, wielkanocne i na Boże Ciało) (s. 310—13). — Pieśni do Ducha św. i do Świętych Pańskich (s. 313—18). — Legendy wierszowane. Legenda o św. Aleksym (s. 318—19). — Wiersze dydaktyczno-moralizujące treści lub tendencji religijnej. Wierszowane dekalogi. Pieśń o należytem przestrzeganiu dziesięciorga przykazań bożych. Pieśń Sandomierzanina (s. 319—24).
2. *Poezja świecka*. Warunki jej rozwoju (s. 324—28). Pieśni treści historycznej i o zdarzeniach współczesnych. Wiersz okolicznościowy «O zabiciu Andrzeja Tęczyńskiego» (s. 332—33). — Wiersze moralizująco-dydaktyczne treści świeckiej. «Wiersz o zachowaniu się przy stole» (s. 333—35). «De morte prologus». Związek poematu z li-

teraturą zachodnią. Jego osnowa. Stosunek do wzorów. Samodzielność opracowania. Indywidualizacja stylu i plastyka. Wpływ na utwory późniejsze i literaturę obcą (s. 335—43). «Skarga umierającego» (s. 344—47). Inne drobne utwory lamentacyjne (s. 347). Wierszowany alfabet Parkosza (s. 348—49) i cizjojany (s. 349—50). — Wierszowane zabytki religijno-polemiczne, satyryczne i urywki liryki miłosnej. Pieśń o Wiklefie Andrzeja Gałki z Dobszyna (s. 350—54). «Satyra na leniwych chłopów» (s. 354). Urywki liryki miłosnej. Przygwieżdżone miłosne i listy miłosne (s. 354—61). Ogólna charakterystyka produkcji świeckiej (s. 361—62).

3. *Proza polska XV wieku.*

a) Przekłady psalmów.

[Literatura przedmiotu. a) Prace o całości zagadnienia. b) Psalterz puławski. c) Inne średniowieczne przekłady psalterza (s. 367—68)].

Psalterz średniowieczny i jego ewolucja. Geneza Psalterza puławskiego. Jego układ i budowa. Różnica od florjańskiego. Stosunek przeróbki puławskiej do pratektu. Język i ortografia zabytku. Wygląd zewnętrzny (s. 368—77). Inne przekłady psalmów z w. XV (s. 377—78). T. zw. krakowski tekst psalterza średniowiecznego (s. 378—80). Parafraza i wykład Walentego Wróbla (s. 380—82).

b) Przekłady Starego i Nowego Testamentu.

[Literatura przedmiotu. a) Prace o całości zagadnienia. b) Biblia szarospatacka. I. Wydanie; krytyka tekstu; jego uzupełnienia; język zabytku. II. Uwagi histor.-literackie o biblij. III. Prace o stosunku biblij szarospatackiej do wzorów staroczeskich i wulgaty. c). Drobne urywki Starego i Nowego Testamentu (s. 382—85)].

Wiadomości o przekładach Starego i Nowego Testamentu (s. 385—89). Biblia szarospatacka. Jej peregrynacje. Wątpliwości co do biblijoteki królowej Zofji. Konieczność rewizji badań nad zabytkiem. Zaginiony epigraf jako źródło wiadomości o biblij. Analiza wartości epigrafu. Wnioski stąd płynące. Proces rozszarpywania biblij

szarospatackiej. Królewskie jej pochodzenie. Co sądzić należy o iluminacji rękopisu? Domysł, dla kogo biblia była przeznaczona. Stosunek biblij szarospatackiej do biblij staroczeskich i do wulgaty (s. 389—414). Urywki innych średniowiecznych przekładów Starego i Nowego Testamentu. Ich echa w w. XV (s. 414—18).

c) Kazania.

[Literatura przedmiotu. 1. Kazanie na dzień Wszystkich Świętych o błogosławieństwach. 2. Dwa kazania augustjańskie. 3. Apokryficzne kazanie wielkopiątkowe o męce Chrystusowej (s. 419)].

Nikość dochowanych zabytków. «Kazanie na dzień Wszystkich Świętych» Dwa kazania augustjańskie. Apokryficzne kazanie w «Sprawie chędogiej». Kazania-traktaty Jana Paterka (s. 419—31).

d) Modlitwy i modlitewniki.

[Literatura przedmiotu. a) Prace o całości zagadnienia. b) Opracowania poszczególnych działów i zabytków. 1) Modlitwy (a. Modlitwy codzienne. b. Modlitwy oddzielne. c. Modlitwy kościelne (α) Kanon mszy św. — Przekłady «Salve regina». — Formuły chrztu i małżeństwa. — Formuły kazań. β) Wigilje za umarłe ludzkie. γ) Godzinki polskie w odpisie Wacława Ubogiego]. 2. Modlitewniki. [α] Książeczki do nabożeństwa Nawojki] (s. 431—33)].

Ciągłość tradycji modlitwnej. Znaczenie modlitw dla języka i stylu (s. 433—36). Grupy i rodzaje modlitw. 1. Modlitwy codzienne czyli główne. 2. Modlitwy oddzielne (passyjne; do Chrystusa; odpustowe). 3. Modlitwy kościelne (przekłady kanonu mszy św.; przekłady hymnu — modlitwy «Salve Regina misericordiae»; formuły chrztu i małżeństwa; formuły kazań; «Officium defunctorum» czyli «Wigilje za umarłe ludzkie»; Godzinki staropolskie w odpisie Wacława Ubogiego z Brodni (s. 436—42). — Modlitewniki. 1. T. zw. Książeczka do nabożeństwa Nawojki (s. 442—46). 2. «Raj duszny» w przekładzie Biernata z Lublina (s. 446—48). 3. Modlitewnik siostry Konstancji (s. 448—50). 4. T. zw. Modlitewnik krakowski. 5. Dwa modlitewniki Ptaszyckiego z w. XVI. 6. Druki modlitewne z pierwszej połowy w. XVI i inne

modlitewniki tego wieku. («Pozdrawianie wszystkich członków Pana Jezusowych». «Modlitwa pańska rozdzielna na siedm części» «Tarcza duchowna») (s. 450—52).

e) Apokryfy czyli romanse duchowne.

[Literatura przedmiotu. a) Prace o całości zagadnienia. b) Prace o poszczególnych zabytkach apokryficznych (s. 453—55).

Czem były apokryfy? Ich podział i znaczenie. Pierwiastki apokryficzne w zabytkach literatury średniowiecznej. «Vita metrica» (s. 455—59). Ślady polskich apokryfów starozakonnych. «Historja bardzo cudna... o stworzeniu nieba i ziemi...» Krzysztofa Pussmana. «Istoria o świętym Józefie Patrzarsze...» z r. 1530 (s. 459—60). «Rozmyślanie przemyskie» czyli «Żywot Najświętszej Rodziny». Historja rękopisu. Jego podział i układ. Teksty pokrewne i charakter. Kompilacja oryginalna w układzie czy przekład? Sposób przekładu, technika i źródła. Literacki charakter dzieła. Znaczenie w polskiej literaturze średniowiecznej (s. 460—70). Urywki innych opowiadań apokryficznych z Nowego Testamentu. «Urywek o modlitwie Chrystusa w ogroju». «List Lentulusa do senatu rzymskiego». «Wyrok Piłata» i «Widzenie św. Pawła». «List ręką Boga pisany» (s. 470—71). «Historja Trzech Króli» (s. 471—74)

f) Inne drobne zabytki prozy religijnej.

[Literatura przedmiotu. 1. Fragment «Objawień św. Brygidy». 2. «Epistola św. Bernarda o rządzeniu czeladnem». 3 a. Reguła Trzeciego Zakonu św. Franciszka». 3 b. Urywek z «Reguły św. Benedykta». 4 a. «Fragment nauk moralnych». 4 b. «Książeczka do spowiedzi Królowny Jadwigi». 4 c. ««Księgi św. Augustyna, biskupa hippońskiego». 4 d. «Fragment podręcznika do historii biblijnej». 4 e. «Średniowieczne słowniki polskie». «Mammotrekty czyli słowniki biblijne» (s. 474—75)].

Fragment «Objawień czyli rewelacyj św. Brygidy». «Epistola św. Bernarda o rządzeniu czeladnem». «Reguła Trzeciego Zakonu» i urywek z «Reguły św. Benedykta». Pomniejsze ułamki prozy religijnej w. XV i pierwszych

dziesiątków w. XVI. Słowniki biblijne czyli mammo-trekty (s. 475—80).

g) Zabytki prawne.

[Literatura przedmiotu. 1. Roty przysięg i inne drobne zabytki języka sądowego i prawnego (s. 481—82). 2. Przekłady statutów. (I. Uwagi historyczne o genezie statutów i ich przekładach. II. Zbiorowe wydania statutów. III. Wydania pojedynczych kodeksów. IV. Prace o poszczególnych kodeksach. V. Krytyka tekstu. Uwagi o pisowni i języku przekładów. Wiadomości hist.-literackie i bibliograficzne) (s. 483—86). 3. Tłumaczenia ortyłów magdeburskich (s. 492)].

1. Roty przysięg i inne drobne zabytki języka sądowego i prawnego (s. 482—83). 2. Przekłady statutów. Przekład statutu wiślickiego Świętosława z Wocieszyna i statutu mazowieckiego Macieja z Rożana (s. 486—89). Drugie tłumaczenie statutu wiślickiego w t. zw. rękopisie Działyńskich I. Dalsze kopje drugiego przekładu. Kodeks Dzikowski. Kodeks Stradomskiego. Rękopis Szczawińskiego. Wiślicja. Kodeks świętojerski (s. 489—92). 3. Tłumaczenia ortyłów magdeburskich. Ich rękopisy i wzajemny stosunek. Artykuły prawa magdeburskiego (s. 492—96).

<i>Zakończenie</i>	497—506
<i>Wskaźnik osobowy i rzeczowy</i>	507—525
<i>Omyłki druku i uzupełnienia bibliograficzne</i>	526—530